

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון שמא ♦ יום כיפור ♦ גמח"ט

פרשת וילך ♦ שבת שובה תשעט

דברות קודש

כ"ק מרן רבינו שליט"א

וילך משה וידבר את כל הדברים האלה אל כל ישראל וגו'. והנה לא מבואר בפסוק לאן הלך משה רבינו ובתרגום יונתן איתא דהלך למשכן בית האולפנא, דהיינו דהלך לבית המדרש ללמוד, ולא מבואר למה הלך כעת לביהמ"ד.

והנה בהמשך הפסוק נאמר שאמר משה לישראל בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא נוכל עוד לצאת ולבוא וגו' ובמסכת סוטה (יג) דרשינן שאמר היום מלאו ימי ושנותי שהקב"ה משלים שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש וכו'.

ועל מה שאמר לא אוכל עוד לצאת ולבוא וגו' דרשינן דאין הכוונה לצאת ולבוא ממש מכיון דכתיב לא נס ליחה אלא הכוונה הוא במה שאמר "לא אוכל לצאת ולבוא", היינו בדברי תורה והוא מפני שנסתתמו ממנו שערי חכמה.

וכן כתב רש"י הק' שמה שאמר משה לא אוכל וגו' הוא מפני שניטלה ממנו הרשות וניתנה ליהושע והכוונה שהוא מפני שה' אמר לא תעבור את הירדן הזה וגם כתב רש"י הק' הנ"ל הגמרא שאמר משה שהיום הוא נולד וביום הזה ימות, ועוד כתב דבר אחר, לצאת ולבוא בדברי תורה ומלמד הכתוב שנסתתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה.

ולפי זה נוכל לומר שהכוונה הוא במה שהלך משה לבית המדרש דכיון שנסתתמו ממנו מעיינות החכמה, הלך מחדש לבית המדרש להתחיל ללמוד מחדש ונוכל לומר שבאמת קיבל משה חזרה כל המעיינות החכמה דאם לא כן הלוא קשה הקושיה הנ"ל איך אפשר שנסתתמו ממנו כל החכמה הלא כתיב ולא נס ליחה, אבל אם נגיד שמה קיבלם הכל בחזרה מזה שהלך ללמוד בבית המדרש אז ניחא מה שכתוב בפסוק להלן (חאת הברכה) "לא כהתה עינו ולא נס ליחה" שאף שנסתתמו מכל מקום ע"י שהלך ללמוד קיבל הכל בחזרה ולכן גם דיבר את שירת האזינו ובירך את ישראל כל שבט בברכתו ואם נאמר שלא קיבל בחזרה כל המעיינות לא היה יכול לברך הברכות את כל ישראל לשבטיו כמוכין.

ולפי זה נוכל לומר הכוונה במדרש תנחומא שכתב אין וילך אלא לשון תוכחה, דזה בא לומר תוכחה לישראל שלא להתייאש ולמר שנסתתמה ממנו חכמת התורה, או מפני שלא נולד עם ראש טוב ואין חריף בשכלו וגם אם כבר החכים באדם חכמת התורה ומחמת סיבה שכח תלמודו או מחמת חולי או חולשה או זקנה מכל מקום ימשיך לילך לבית המדרש ללמוד וילך לשיעורי תורה דרבים וה' יראה את לבבו שרוצה להתחכם ולא ימנע ממנו להיות חכם בחכמת התורה הק' הן בנגלה והן בנסתרות שבתורה, ונלמד ממש רבינו שאף שנסתתמו ממנו כל חכמת התורה מכל מקום לא נתייאש והלך לאולפנא וקיבל חזרה כל המעיינות החכמה וכו"ל.

ויתן ה' שנזכה לגאולה השלימה שאז נגיע לשלימות החכמה וכמ"ש הרמב"ם בספרו הק' שבאותו זמן של ביאת מלך המשיח לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים ושיגו דעת בוראם כפי כוח האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים ויהי רצון שנזכה לזה בקרוב ממש ברחמים וחסדים מגולים אמן ואמן

דברי אלוקים חיים

ה' אלוקיך הוא עובר לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך וירשתם יהושע הוא עובר לפניך כאשר דבר ה'. (לא. ג') נראה הכוונה, שבא הכתוב לומר שלא יחשבו ישראל דיהושע הוא שיילחם בשבילם והם יסמכו על כוחו, אלא ידעו שהעיקר הוא שהשם עובר לפניהם והוא ישמיד את הגוים, ויהושע אינו עובר לפניהם אלא משום שכן ציוה ה', אבל לא שיבטחו על גבורותיו. זה שאמר ה' אלוקיך הוא העובר לפניך והוא ישמיד את הגוים, ויהושע הוא עובר רק כאשר דיבר ה', דגזירת המקום הוא, ולא שהוא ילחם וישמיד את הגוים.

(דברי שאול)

ונתנם ה' לפניכם ועשיתם להם ככל המצוה אשר צויתם אתכם. (ל"א. ה') נראה שצוה להם משה דבעת המלחמה לא יכו את הגוים בחשק ובצמאון להנקם בהם ולנצח אותם בגבורה, כי לא חפץ ה' שימצאו בישראל מדות נקמה ונצחון ומלחמה, אלא ועשיתם להם ככל המצוה אשר צויתם אתכם, רק בתורת מצות ה' למלאות את רצונו, ולא להנאת עצמם כלל.

(תפארת שלמה)

ולמדה את בני ישראל שימה בפייה למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל. (ל"א. י"ט)

נראה לפרש דהתוס' הביאו מהמדרש דלכן לא נכתב רוב התורה בכתב אלא רובה בעל פה, כדי שאומות העולם לא יהיו יכולים להעתיק אותה, דרצה הקב"ה שרוב התורה לא תהא מסורה אלא ביד ישראל. זה שאמר ולמדה את בני ישראל "שימה בפייהם", דרוב התורה תימסר לישראל בפייהם, למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל ולא באומות העולם.

(בית פינחס)

ווידוי ערב יום הכיפורים

איתא בגמרא (יומא פ"ז ע"ב) מצות ווידוי ערב יום הכיפורים עם חשכה, אבל אמרו חכמים יתודה אדם קודם שיאכל וישתה, שמה תטרף דעתו בסעודה, והרמב"ם הלכות תשובה (פ"ב ה"ז) גרס שמה יחנק בהסעודה קודם שיתודה. וצריך להבין וכי בשביל אדם אחד שעלול ליחנק ח"ו מתוך אכילה דהוא מילתא דלא שכיחא, הטילו חז"ל חיוב זה על כל הכלל ישראל להתוודות בערב יום הכיפורים עד שלא תחשך השמש.

ואפשר לומר על פי מה שאבותינו סיפרו לנו מחסידי קמאי, שמתוך גודל ההתפשטות שלהם מכל צד גשם בעידן אכילתם, באו לידי דביקות כזו בה', עד שכמעט קדם להם הקנה לוושט, מחמת שהסיוח דעתם לגמרי מזה. - ואם כך הוא בכל ימות השנה, על אחת כמה וכמה ביום נשגב כזה כשמגיע לסעודה המפסקת, שהוא בבחינת שבירת הלב מצד אחד, וקדושת היום מצד השני, ולכן הבינו והשיגו חז"ל הקדושים בגודל צדקתם כי בוודאי כל איש מזרע ישראל מגיע בזמן גדול זה אל דביקות כזאת, אם כן יסתכן בנפשו דשמה יחנק ח"ו, ומהאי טעמא ציוו עלינו להתוודות קודם הסעודה.

(רבינו זי"ע ב' חוקי חיים)

ת'הא ש'נת ע'ין ט'ובה (מרן רבינו שליט"א)

נעימות היים

הליכות היים

כי ביום הזה יכפר עליכם

בכל ערב יום הכיפורים היו נוהגים בניו ובנותיו של הרה"ק רבי יעקב ישראל המגיד מישרים דק"ק קרעמניץ לבוא לבית אביהם שיברך אותם. קרה פעם שאחת מבנותיו איחרה לבוא, באה ועמדה לפני פתח בית הכנסת בכדי שכשיבוא אביה הרב לביה"כ יברכנה שם, ועל זרועותיה החזיקה את תינוקה הקטן. כשבא הרב מצא אותה עומדת בחצר בית הכנסת ובוכה, וגם הילד בוכה בכי רב, וישאל הרב את הילד: למה זה אתה בוכה, השיב הילד: אני רואה שאמא בוכה לכן הנני בוכה גם אני. מיד נכנס הרב לביה"מ ועלה לפני ארון הקודש וסיפר בבכיה רבה את דברי התינוק, ואמר: אם הילד ראה רק פעם אחת שאמו בכתה, אז בכה גם הוא, כל שכן אנחנו שנפשינו יודעת מאוד שהשיכנה הקדושה בוכה, כמו שנאמר "במסתרים תבכה נפשי" שבדודאי עלינו לבכות, ונתעורר כל הקהל בבכיה רבה למשמע דברי הרב, ואמר הרה"ק החוזה זי"ע שנעשה אז רעש בשמים מהתשובה שנתעוררה אצל המתפללים.

בספר 'רשומים בשמך' מובא סיפור מפליא שנה אחת בערב יום הכיפורים עם חשיכה, שלח רבינו לקרוא לאחד מתלמידיו. הלה מיהר לעשות כמצוות רבו, הדרדר להתייצב בפניו, וארכובותיו דא לדא נקשן, משתאה לדעת לקריאה מה זו עושה בפניא דמעלי יום הכיפורים. אולם בבואו לפני רבו, לא האמין למשמע אזניו. רבינו, רבן של ישראל, בשעה נעלה כזו, מציע לו שידוך, יתומה בת אלמנה, מבנות העיר. התלמיד ההמום הביט נוכח פני הקודש עטוף שתיקה, רק שפתיו נעות וקולו לא ישמע. מבין ריסי עיניו ניכרת היתה המצוקה. פנה אליו רבינו כאב לבנו: "הלא שאול שאלתיך בני, כי לטובה כוונתי, ומדוע לא תשיבני?" נתן התלמיד מענה ודמעתו על לחיו: "הן יודע בי רבי, כי עני ואביון אנכי; ואם יתומה עניה מנת חלקי, אם כן יהיו עניים בני ביתי, וחיי צער אחיה". אבל רבינו השיבו ברורות: "אם את הדבר הזה תעשה, ולנערה הזאת תנשא, הנני מבטיחך כי הרחמן הוא יפרנסך בכבוד, ויהיו נכסיך מוצלחים, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך כל ימי חייך". כשמעו התלמיד כזאת, נתן הסכמתו לאלתר, בשמחה. ככלותו לדבר עם החתן המיועד, שלח רבינו להביא לפניו מהרה את המדוברת ואת אמה. השמשים יצאו מבהלים ודחופים בדבר רבם, ובחלוף דקות הופיעו האם ובתה על מפתן דלתו, ורבינו הציע להן את הבחור ההוא לחתן. בשמען כי מדובר בבחור עני, הביעו את תמיהתן: "הרי גם לנו אין מאומה; ואיך נוכל לגשת לשמחת הנישואין ולבנין הבית, באין לנו פרנסה לפרנסה?!" הרגיע רבינו גם אותם, באמר: "אם שמוע תשמעו בקולי, ועשיתן כדברי, יתן לכן האלוקים די מחסורכן, ולא תצטרכו לעולם לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם". אחר הדברים האלה, ענתה אם הבת ואמרה: "אמן". שאלו את הנערה ואמרה אף היא: "הן". והשידוך נחתם בשעה טובה ומוצלחת ובמזל טוב. אז קם רבינו מכסאו ואמר: "ברוך השם, איך האב מיט וואס צו גיין צו 'כל נדרי'!" (ב"ה, יש לי עם מה לגשת לכל נדרי!), ומיהר לבית הכנסת לשאת את הדרשה. ("ספרא דמלאך" אוצר אמרות החת"ו)

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מרביני א"ש ומח"ס גם אני אודך

שאלה: א. האם המצוה לאכול בעיו"כ הוא רק ביום, או גם בלילה שלפניו. ומה דעת המשנ"ב בזה, שלא נזכר בפירוש דין זה במשנ"ב. ב. וכן מי שנוהג שלא לאכול בשר ביום שאומרים תחנון, אם מותר באכילת בשר בליל עיו"כ

תשובה מהגאון רבי יקותיאל ליברמן בספרי שו"ת גם אני אודך (א)

שאלה זו נפתחה כבר בגדולים, וזה לשון המג"א (סימן תרד, סק"א): כתב של"ה, הנוהגים שלא לאכול בשר כי אם בימים שא"א תחנון, או במקומות שאין מרבים בסליחות באשמורת, א"כ גם הלילה י"ט, ומותר לאכול בשר בלילה, ובמקומות שמרבין באשמורת בסליחות, אז לא מחזיקים הלילה לי"ט, ואסור לאכול בשר ע"כ, ומ"מ צ"ע, דהא בכל פעם שמחזיקים הלילה לי"ט, אין נופלין במנחה שלפניו, והכא נופלין, ש"מ דאין מחזיקים הלילה לי"ט, ולכן נ"ל, דדוקא מי שאוכל בלילה ממש, אבל אם אוכל קודם צ"ה, לא יאכל בשר אע"פ שהתפלל ערבית כנ"ל, ומי שנדר שלא לאכול בשר חוץ מי"ט, עיין ס' תק"ע סו"א דשרי בערב יום הכפורים, מ"מ נ"ל דבליה אסור, כיון שנדר בהדיא, עכ"ל. והעתיק דבריו בשו"ע הרב (תרד, ה), יעו"י"ש.

היוצא לנו מהאמור, דשאלה זו אם מותר אדם זה בבשר בליל עיו"כ, תלוי במנהג המקומות, דבמקום שמרבים בסליחות באשמורת אינו חושב כיו"ט ואסור בבשר. ובמקום שאין מרבים בסליחות, חשיב כיו"ט ומותר בבשר. ומסיק המג"א, דהיינו דווקא בלילה ממש, דהיינו לאחר צאת הכוכבים.

ובביאור הגר"א (שם) על דברי הרמ"א שכתב דיש מקומות שנוהגים להרבות בסליחות, כתב: מחלוקתם כמ"ש האחרונים, דפליגי אם הלילה ג"כ יו"ט, או דוקא ביום, ועיין של"ה ומ"א הביאו, והעיקר שאין המצוה להרבות אלא ביום, וגמ' ערוכה היא בכתובות ה' א', ועיין רש"י שם ד"ה אית ליה, עכ"ל. – דשם פירש רש"י גבי הא דקאמר בגמ', גזירה שמא ישחוט בן עוף בשבת, ופרכינן יום הכיפורים שחל בשני ידחה, ששם ישחוט לצורך תשיע', ומתריצין התם אית ליה רווחא, הכא לית ליה רווחא. פירש רש"י, דבחנתן הסעודה היא בלילה, אבל ערב יו"ט הסעודה היא ביום. ומבואר מזה, דאין חיוב סעודה בעיו"כ אלא ביום. והביאו ראה זו מדברי רש"י, היד אפרים והערך השלחן (תרד, אות ה'), ובפני יהושע (כתובות שם ד"ה בתוס' בד"ה אלא מעתה) עי"י"ש, וכן מסיק באשל אברהם בוטשאטש.

אולם השדה חמד (אסיפ"ד, מערכת יום הכיפורים, סימן א אות יב) כתב, דיש לחות ולומר דכוונת רש"י הוא, דעיקר הסעודה בבשר הוא ביום, ולכן לא חיישינן שמא ישחוט בשבת, אך ודאי יתכן שגם בלילה יש מצות אכילה ואיסור להתענות, ומביא שם דכן הוא דעת כמה פוסקים, יעו"י"ש.

ועכ"פ היוצא מדברי הגר"א, שהוא תלה מחלוקת המקומות שמרבים בסליחות ושאינן מרבים, בענין זה אם יש חיוב סעודה בליל עיו"כ או דווקא רק ביום. – ואיהו מסיק, דמצוה להרבות בסעודה רק ביום. [ותמוה לפי דבריו, למה אין אנו נוהגין להרבות בסליחות באשמורת, והלא לדבריו דחיוב סעודה היא רק ביום, ויל"ע]. ומדבריו יוצא, דגם בשר יהא אסור אם נוהג שלא לאכול ביום שאומרים תחנון.

אמנם לענ"ד יש לעיין בדבריו, דמה שמסיק דליכא חיוב אכילה בלילה ואינו נקרא יו"ט, אינו ברור ומוחלט כל כך, אם כי שרוב הפוסקים אכן נקטו כך, וכדלהלן. – וגם מה שקישר זה להמנהגים שמרבין בסליחות או לא, ג"כ תמוה. דלהלן יבואר דרוב הפוסקים ס"ל דליל עיו"כ אינו יו"ט ואין בו מצות אכילה, ואעפ"כ נוהגין אנחנו שלא להרבות בסליחות באשמורת, וחזינן שאין שייכות ביניהם, רק ענין אחר יש בזה שאין מרבים בסליחות.

קול קראלי – 077-2252144

דרשת שבת שובה

ימסור

כ"ק מרן רבינו עט"ר שליט"א

בליל שישי פר' וילך בשעה 12.00

בבית הכנסת הגדול

רח' קלישר בבני ברק - היכל ברנט

אחר הדרשה סליחות ברוב עם

בברכת גמר חתימה טובה

הגבאים

לזכר עולם יהיה צדיק

האדמו"ר ממכונבוקא
ר' אברהם יהושע העשיל זי"ע
בן הרה"ק יוסף מאיר זיע"א
נלב"ע יום כיפור תשמ"ח
ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת

הרה"ג שמואל טוביאס זצ"ל
בן הרב שלמה זצ"ל
נלב"ע יא תשרי תשנ"ד
ת. נ. צ. ב. ה.

תלמדו משנה ואימרו תהילים לעילוי נשמת

הרב זאב ארי' לייב זצ"ל
בן מו"ר הרה"צ אביגדור זצ"ל
נלב"ע יום כיפור תשד"מ
ת. נ. צ. ב. ה.